

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. heinäkuuta 2026
(OR. en)

11832/26

CONUN 132
ONU 46

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien
81. yleiskokouksessa, syyskuu 2026 – syyskuu 2027

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 4191. istunnossaan 13. heinäkuuta 2026
hyväksymät neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien
81. yleiskokouksessa, syyskuu 2026 – syyskuu 2027.

**Neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien 81. yleiskokouksessa,
syyskuu 2026 – syyskuu 2027**

1. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat vakaasti sitä mieltä, että on kaikkien yhteisen ja yksilöllisen edun mukaista varmistaa kansainvälisen oikeuden sekä kaikkien valtioiden tasa-arvoisen täysivaltaisuuden ja alueellisen koskemattomuuden kunnioittaminen, sitoutua riitojen rauhanomaiseen ratkaisemiseen ja panostaa kansainväliseen yhteistyöhön.
2. Vastatakseen geopolitiittisiin paineisiin, joita leimaavat lisääntynyt hajanaisuus sekä yleismaailmallisten normien ja kansainvälisen oikeuden kiistäminen ja vakavat loukkaukset, EU on edelleen vakaasti sitoutunut monenväliseen järjestelmään, joka perustuu kansainväliseen oikeuteen, myös kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen ja ihmisoikeuksia koskevaan kansainväliseen oikeuteen, ja pitää kiinni jatkossakin YK:n peruskirjan päämääristä ja periaatteista sekä sääntöpohjaisesta kansainvälisestä järjestyksestä, jonka ytimessä on YK, jotta voidaan varmistaa rauha ja turvallisuus, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä kestävä kehitys kaikille.
3. EU pysyy ennakoitavana ja uskottavana kumppanina ja jatkaa yhteistyötä sellaisten kumppaneiden kanssa, jotka jakavat sen päättäväisyyden puolustaa ja pitää yllä kansainvälistä oikeutta, mukaan lukien kaikkien valtioiden tasa-arvoinen täysivaltaisuus ja alueellinen koskemattomuus, ja jotka ovat sitoutuneet löytämään maailmanlaajuisia ratkaisuja yhteisiin haasteisiin muun muassa panemalla täytäntöön tulevaisuussopimuksen ja sen liitteet.

4. Kansainväliseen oikeuteen, myös YK:n peruskirjaan ja ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen kunnioittamiseen, perustuvasta monenvälisyydestä on pidettävä kiinni, jotta voidaan välttää voimapolitiikkaan ja vahvimman lakiin perustuva maailma. Tämä on tärkeä yhteinen tavoite, joka mahdollistaa yhteiset ratkaisut, jotka kehitetään, hyväksytään ja pannaan täytäntöön yhdessä. Ihmisten elämään kohdistuvien myönteisten ja mitattavissa olevien vaikutusten aikaansaamisen on oltava edelleen tehokkaan monenvälisen toiminnan ensisijaisena lähtökohtana. Monenvälisyydellä edistetään vuoropuhelua, luottamusta, solidaarisuutta ja yhteisiä toimia, ja siten se auttaa lieventämään konfliktin riskiä ja vastaamaan maailmanlaajuisiin, alueellisiin ja kansallisiin haasteisiin ja näiden keskinäisiin riippuvuuksiin. Maailma, jossa on dynaamisia monenvälisiä instituutiota ja jossa tehostetaan ja vahvistetaan monenvälisyyttä, on turvallisempi ja vauraampi kuin maailma, jossa näitä ei ole.
5. EU korostaa YK:n ratkaisevaa ja keskeistä roolia vastattaessa suuriin maailmanlaajuisiin haasteisiin, erityisesti rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuviin uhkiin sekä kriisien ja konfliktien seurauksiin, joita aiheutuu maailmanlaajuiselle elintarviketurvalle ja vesiturvallisuudelle, energialle, rahoitusjärjestelmille ja toimitusketjuille, erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien osalta.
6. Muuttuvassa maailmassa monenvälistä järjestelmää on kehitettävä edelleen. Sen vuoksi EU:n ja sen jäsenvaltioiden keskeisenä prioriteettina on jatkossakin kehittää, uudistaa ja vahvistaa monenvälistä järjestelmää, jonka ytimessä on YK, sekä parantaa sen tehokkuutta ja osallistavuutta samalla kun syvennetään alueiden välistä yhteistyötä ja vahvistetaan kumppanuuksia maiden ja alueellisten järjestöjen kanssa, jotta voidaan varmistaa, että monenvälinen järjestelmä edustaa paremmin kaikkia ja tuottaa tehokkaasti tuloksia kaikille.
7. EU jatkaa yhteistyötä kumppaneiden kanssa YK:n uudistuksen edistämiseksi erityisesti UN80-aloitteen avulla ja muutoin sekä tulevaisuussopimuksessa sovittujen pyrkimysten mukaisesti. Näiden toimien avulla olisi kehitettävä periaatteellinen, tehokkaampi, kustannustehokkaampi ja reagoivampi YK, joka pystyy toimimaan tehokkaasti kaikissa kolmessa toisiinsa liittyvässä pilarissa, jotka ovat rauha ja turvallisuus, ihmisoikeudet sekä kestävä kehitys.

8. YK:n peruskirjan yleisten lakisääteisten päämäärien ja periaatteiden sekä YK-järjestelmän kattavien uudistusten vaaliminen on ainoa keino ratkaista kriisejä rauhanomaisesti, torjua köyhyyttä ja eriarvoisuutta, myös sukupuolten epätasa-arvoa sekä moninaisia ja risteäviä syrjinnän muotoja, edistää oikeusvaltioperiaatteen, demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittamista, edistää kestäväää kehitystä kaikille, toteuttaa tehokkaita ilmastotoimia, vastata uusiin haasteisiin sekä torjua turvallisuuteemme sekä vaurauteemme ja jatkuvaan kestäväään kehitykseen kohdistuvia uhkia.
9. EU ja sen jäsenvaltiot panostavat edelleen poliittisesti YK:hon ja osoittavat olevansa määrätietoisesti ja johdonmukaisesti sitoutuneita YK:n toimintaan: yhdessä ne ovat edelleen sen suurimmat ja luotettavimmat poliittiset ja taloudelliset tukijat. EU ei pidä tätä pelkästään velvollisuutena vaan myös merkinä luottamukseen perustuvasta yhteistyöstä, johon liittyy kaikkia jäsenvaltioita koskevia vastuuta ja jonka pitäisi johtaa tasapuolisiin nimityksiin ja vaaleihin YK-järjestelmän keskeisten johtotehtävien osalta, joita varten EU jatkaa pätevien ehdokkaiden tukemista ja kannustamista.
10. Olemme erittäin huolissamme järjestön jatkuvista maksuvalmiusongelmista, joilla on vakavia toiminnallisia vaikutuksia. YK:n kestävä ja ennakoitavissa oleva rahoitus kaikissa pilareissa on välttämätöntä sen tehtävien hoitamisen kannalta. Olemme edelleen täysin sitoutuneita rakentavaan, pragmaattiseen ja yhteisymmärryksen hengessä tapahtuvaan yhteistyöhön kestävien ratkaisujen löytämiseksi kriisiin ja YK-järjestelmän ydintoimintojen ylläpitämiseksi. Sen vuoksi EU ja sen jäsenvaltiot toistavat, että rahoitusosuuksien maksaminen ei ole valinnaista vaan se on peruskirjaan perustuva oikeudellinen velvoite. EU:n jäsenvaltiot ovat edelleen sitoutuneita maksamaan pakolliset rahoitusosuutensa kokonaisuudessaan ja ajallaan.

11. Yhdistyneiden kansakuntien 81. yleiskokous merkitsee YK:n johdon siirtymäkauden alkamista.

Annamme tunnustusta YK:n pääsihteerille António Guterresille siitä, että hän on väsymättömästi ponnistellut paremman ja oikeudenmukaisemman maailman puolesta edistämällä rauhaa, vaalimalla ihmisoikeuksia, edistämällä kestäväää kehitystä ja torjumalla ilmastonmuutosta. Uuden pääsihteerin valinta vaikuttaa ratkaisevasti YK:n suunnan ja prioriteettien muotoutumiseen ja määrittelyyn tulevana vuosina. EU ja sen jäsenvaltiot osallistuvat jatkossakin aktiivisesti valintaprosessiin ja ovat valmiita tekemään yhteistyötä alusta alkaen uuden pääsihteerin kanssa. Tässä kriittisessä käännekohdassa YK tarvitsee pääsihteerin, joka on vakaasti sitoutunut YK:n peruskirjaan auttaakseen konfliktien ehkäisemisessä ja ratkaisemisessa, luottamuksen palauttamisessa, kuilujen umpeen kuromisessa, yhteisten toimien käynnistämisessä, YK:n uudistusten vauhdittamisessa ja konkreettisten tulosten aikaansaamisessa ihmisten, erityisesti apua eniten tarvitsevien ihmisten, elämänlaadun parantamiseksi.

12. Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen seuraavat prioriteet ohjaavat EU:n toimintaa YK:ssa tulevana vuonna:

I. YK:n peruskirjaan ja kansainväliseen oikeuteen, myös kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen ja ihmisoikeuksia koskevaan kansainväliseen oikeuteen, vankasti perustuvan tehokkaan, vaikuttavan ja osallistavan monenvälisen järjestelmän puolustaminen ja kehittäminen

II. Tehokkaaseen, kustannustehokkaaseen ja reagoivaan YK:hon pyrkivien uudistusten edistäminen kaikissa kolmessa pilarissa kumppanuuksien ja liittoumien avulla

III. Ennaltaehkäisyyn ja rauhan ylläpitämiseen perustuvien YK:n rauhan ja turvallisuuden rakenteiden vahvistaminen

IV. Vaurauden ja kestäväen kehityksen edistäminen vuoteen 2030 saakka ja sen jälkeen

I YK:n peruskirjaan ja kansainväliseen oikeuteen, myös kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen ja ihmisoikeuksia koskevaan kansainväliseen oikeuteen, vankasti perustuvan tehokkaan, vaikuttavan ja osallistavan monenvälisen järjestelmän puolustaminen ja kehittäminen

13. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat edelleen tehokasta monenvälisyyttä ja **sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä**, joiden ytimessä on YK, ja vastustavat pyrkimyksiä heikentää sitä. Edistämme, kunnioitamme ja puolustamme **kansainvälistä oikeutta**, myös kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta, jotka ovat keskeisiä rauhan ja turvallisuuden takaamisessa, ja samalla korostamme edelleen, että kaikkiin kansainvälisen oikeuden loukkauksiin syyllistyneet on saatettava teoistaan vastuuseen. YK:n peruskirjaan kirjatusta yleismaailmallisista periaatteista, kuten tasa-arvoisesta täysivaltaisuudesta ja alueellisesta koskemattomuudesta, poliittisesta riippumattomuudesta ja itsemääräämisoikeudesta, ei voida neuvotella, niitä ei voida vaarantaa ja ne olisi pantava täytäntöön yhdenmukaisesti. Aiomme edistää jatkossakin kansainvälisen oikeuden kehittämistä ja tehokasta täytäntöönpanoa.

14. EU vahvistaa olevansa vakaasti sitoutunut edistämään **ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen yleismaailmallista** kunnioittamista, suojelua ja toteutumista. Ihmisoikeudet – olivatpa ne sitten kansalaisoikeuksia, kulttuurisia, taloudellisia, poliittisia tai sosiaalisia oikeuksia – ovat yleismaailmallisia, jakamattomia, toisistaan riippuvaisia ja toisiinsa liittyviä. Lisäksi rauha, vauraus ja kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttaminen kulkevat käsi kädessä demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien kanssa. EU:n toimien ja osallistumisen/kantojen pohjana ovat **neuvoston vuoden 2026 päätelmät EU:n prioriteeteista YK:n ihmisoikeusfoorumeilla**. EU muistuttaa periaatteellisesta kannastaan, jonka mukaan se vastustaa kuolemanrangaistusta kaikissa tapauksissa ja kaikissa olosuhteissa, ja tukee voimakkaasti asiaa koskevia YK:n päätöslauselmia. EU edistää **tasa-arvoa** ja korostaa syrjimättömyyden merkitystä kaikilla monenvälisillä foorumeilla, myös sukupuolten tasa-arvon osalta, kaikkien naisten ja tyttöjen kaikkien ihmisoikeuksien edistämistä ja täysimääräistä toteutumista sekä heidän voimaannuttamistaan ja täyttä, yhdenvertaista ja merkityksellistä osallistumistaan kaikilla aloilla, myös johtotehtävissä, kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti. EU vahvistaa olevansa lujasti sitoutunut kunnioittamaan ja suojelemaan hlbt-henkilöiden kaikkia ihmisoikeuksia ja toteuttamaan niitä täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti. EU seuraa edelleen valppaasti pyrkimyksiä poistaa, muuttaa tai tulkita virheellisesti sukupuolten tasa-arvoon ja naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksien täysimääräiseen toteutumiseen ja heidän voimaannuttamiseensa liittyvää kieltä sekä seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää. EU puolustaa edelleen lapsen oikeuksia ja asettaa etusijalle lasten suojelun kaikenlaiselta väkivallalta, myös digitaalisessa ympäristössä, sekä laadukkaan, osallistavan ja turvallisen koulutuksen yleisen saatavuuden edistämisen ja lapsiköyhyyden ja lasten eriarvoisuuden vähentämisen. Lisäksi se pyrkii edelleen parantamaan ikääntyneiden henkilöiden ihmisoikeuksien suojelua ja toteutumista sekä heidän hyvinvointiaan. EU tukee kunnianhimoista ja muutosvoimaista lähestymistapaa, jolla puututaan sukupuolten epätasa-arvon, sukupuoleen perustuvan syrjinnän ja kaikenlaisen seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan, myös teknologian avulla tapahtuvan sukupuolistuneen väkivallan, perimmäisiin syihin ja riskitekijöihin. EU vahvistaa olevansa sitoutunut rasismiin, rotusyrjinnän, muukalaisvihan ja niihin liittyvän suvaitsemattomuuden torjumiseen maailmanlaajuisesti.

15. EU on edelleen sitoutunut kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen, Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien toteutumiseen tässä yhteydessä. Edellä esitetty huomioon ottaen EU vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumiseen. Lisäksi EU korostaa, että kaikilla on oltava mahdollisuus saada laadukasta, kohtuuhintaista ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa ja koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, sekä terveydenhuoltopalveluja.
16. EU tukee edelleen vankkumatta vakaata ja tehokasta **YK:n ihmisoikeusjärjestelmää**, mukaan lukien YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston (OHCHR) ja sopimuselinten sekä Unescon kriittinen työ ja toimet kaikissa tehtäväksi annetuissa aihe- ja maakohtaisissa kysymyksissä, siltä osin kuin kyse on muun muassa sananvapauden suojelusta, mukaan lukien riippumattomat tiedotusvälineet, tietojen saatavuudesta sekä toimittajien ja media-alan työntekijöiden turvallisuudesta. EU korostaa, että on tärkeää ottaa huomioon ihmisoikeudet järjestelmällisesti kaikissa YK:n pilareissa, toimintaohjelmissa ja rakenteissa. Tässä yhteydessä EU tukee pääsihteerin äskettäin perustamaa **ihmisoikeusryhmää**, jonka tehtävänä on edistää koko järjestelmän laajuista koordinoitua ja varmistaa, että ihmisoikeudet sisällytetään kiinteästi kaikkiin YK:n politiikkoihin ja toimiin.
17. EU kiinnittää edelleen erityistä huomiota **ihmisoikeuspilarin** riittävään, ennakoitavaan, suurempaan ja pysyvään rahoitukseen ottaen huomioon, että pilari kärsii jo rakenteellisestikin rahoitusvajeesta ja että maksuvalmiuskriisi on vaikuttanut siihen erityisen paljon. EU korostaa, että on tärkeää ylläpitää **aihe- ja maakohtaisten toimeksiantojen vankkaa ja riippumatonta järjestelmää**. Käynnissä oleva uudistusprosessi tarjoaa tilaisuuden tarkentaa ihmisoikeusalan toimeksiantojen ja sopimuselinten kohdealoja, tehostaa niitä ja parantaa niiden vaikuttavuutta sekä vähentää niiden välisiä päällekkäisyyksiä.

18. EU on edelleen sitoutunut lopettamaan rankaisemattomuuden ja varmistamaan, että kaikkiin kansainvälisen oikeuden loukkauksiin syyllistyneet saatetaan **teoistaan vastuuseen**. Tässä yhteydessä EU vahvistaa tukensa **kansainväliselle oikeusjärjestelmälle**, ja erityisesti Kansainväliselle tuomioistuimelle, jonka perustamisesta tulee vuonna 2026 kuluneeksi 80 vuotta, ja muistuttaa, että Kansainvälisen tuomioistuimen määräykset ja tuomiot sitovat asianosaisia. EU vahvistaa horjumattoman tukensa myös Kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC). ICC:hen kohdistuvien hyökkäysten ja ulkoisen painostuksen vuoksi EU vahvistaa vahvan sitoutumisensa Rooman perussäännön noudattamiseen ja ICC:n riippumattomuuden ja lahjomattomuuden säilyttämiseen. EU tuomitsee edelleen ICC:hen, sen vaaleilla valittuihin viranhaltijoihin, henkilöstöön ja sen kanssa yhteistyötä tekeviin henkilöihin, myös kansalaisyhteiskunnan edustajiin, kohdistuvat hyökkäykset ja uhkaukset. EU kehottaa poistamaan kaikki ICC:hen vaaleilla valittujen viranhaltijoiden vastaiset pakotteet.
19. EU on edelleen täysin sitoutunut tukemaan YK:n roolia vuonna 1991 annetulla YK:n yleiskokouksen päätöslauselmalla 46/182 käyttöön otetun kansainvälisen **humanitaarisen** hätäavun koordinoinnissa sekä humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan muodostamaa kokonaisuutta. Koska EU ja sen jäsenvaltiot ovat yhdessä **suurin humanitaarisen avun antaja**, sillä ne antoivat 40 prosenttia humanitaarisesta avusta maailmassa vuonna 2025, ne osoittavat edelleen vahvaa sitoutumistaan YK:n rahoituksen vakauteen sekä tehokkaan, vaikuttavan ja periaatteellisen humanitaarisen avun toimittamiseen kaikkein heikoimmassa asemassa oleville.

II Tehokkaaseen, kustannustehokkaaseen ja reagoivaan YK:hon pyrkivien uudistusten edistäminen kaikissa kolmessa pilarissa kumppanuuksien ja liittoumien avulla

20. EU jatkaa yhteistyötä kumppaneiden kanssa edistääkseen **kattavia uudistuksia koko YK-järjestelmässä**, mukaan lukien prosessien välisen johdonmukaisuuden ja täydentävyyden parantaminen koko YK-järjestelmässä, UN80-aloitteen puitteissa ja muutoin sekä tulevaisuussopimuksessa sovittujen pyrkimysten mukaisesti. EU on tyytyväinen siihen, että päätöslauselma A/RES/80/251 toimeksiantojen perustamisesta, toteuttamisesta ja uudelleentarkastelusta tehokasta ja vaikuttavaa YK:ta varten hyväksyttiin, ja on sitoutunut sen täytäntöönpanoon. EU on sitoutunut jatkossakin jo sovittuihin uudistuksiin, jotka olisi pantava kaikilta osin täytäntöön. Näiden toimien avulla olisi kehitettävä periaatteellinen, tehokkaampi, kustannustehokkaampi ja reagoivampi YK, joka pystyy toimimaan tehokkaasti kaikissa kolmessa toisiinsa liittyvässä pilarissa, jotka ovat rauha ja turvallisuus, ihmisoikeudet sekä kestävä kehitys. Näin ollen EU kannustaa seuraavaa YK:n pääsihteeriä sitoutumaan aktiivisesti uudistusprosessin ylläpitämiseen ja edistämiseen kunnianhimoisella koko järjestelmän kattavalla tavalla yhtä päättäväisesti ja tasapuolisesti kaikkien kolmen pilarin osalta. EU asettaa etusijalle aloitteet, joilla saadaan aikaan konkreettisia käytännön vaikutuksia, ja turvaa samalla YK-järjestelmän normatiiviset ja operatiiviset valmiudet, myös sukupuolten tasa-arvon osalta.
21. Tulevaisuussopimuksen täytäntöönpanoa koskevan sitoumuksensa mukaisesti EU tukee **YK:n turvallisuusneuvoston** kattavaa **uudistusta**, jonka tavoitteena on tehdä siitä tehokkaampi, osallistavampi, avoimempi, demokraattisempi ja vastuuvetollisempi ja ottaa paremmin huomioon nykyiset realiteetit vahvistamalla aliedustettujen alueiden ääntä. EU tukee Ranskan ja Meksikon aloitetta, jolla pyritään rajoittamaan veto-oikeuden käyttöä laajamittaisten julmuuksien tapauksissa, sekä ACT-ryhmän (Accountability Coherence and Transparency Group) käytännesääntöjä, jotka koskevat turvallisuusneuvoston toimia joukkotuhonnan, ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten ja sotarikosten torjumiseksi. Lisäksi EU tukee YK:n peruskirjan 27 artiklan 3 kohdan täysimääräistä täytäntöönpanoa.

22. EU tukee edelleen **Humanitarian Reset -aloitetta**, jota on vahvistettava UN80-aloitteella ja humanitaarisen avun koordinoitumistomiston (OCHA) johdolla, ja se keskittyy kehittämään ja toteuttamaan kestävä, kokonaisvaltaista ja osallistavaa visiota paikallisesti johdetusta, kansainvälisesti suojellusta ja maailmanlaajuisesti tuetusta humanitaarisesta ekosysteemistä, jossa hyödynnetään YK:n elinten, Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liikkeen sekä paikallisten ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen ainutlaatuisia arvoja, erityistoimeksiantoja ja vastuualueita.
23. EU tukee edelleen **YK:n kehitysjärjestelmän uudistusprosessia**, jota on vahvistettava UN80-aloitteella ja jossa keskitytään vaikuttavampaan ja tehokkaampaan palvelujen tarjoamiseen maakohtaisesti. EU kannustaa jatkamaan rakenteiden vahvistamista ja järjeistämistä siten, että samalla säilytetään ratkaisevan tärkeät toimeksiannot ja erityisesti sukupuolten tasa-arvoon ja naisten voimaannuttamiseen liittyvät toimeksiannot.
24. Vahvempi, tehokas ja tuettu **maakoordinaattorijärjestelmä** on keskeinen osa uudistusta, ja se edistää EU:n ja YK:n yhteistyön johdonmukaisuutta ja tehokkuutta maatasolla. Maakoordinaattorit tarvitsevat tehostettua poliittista tukea YK:n jäsenvaltioilta, jotta he voivat hyödyntää täyden potentiaalinsa ja toteuttaa tuloksellisia toimia. Kun otetaan huomioon kaksois- ja kolmoisrooleihin perustuvien olosuhteiden vallitseminen, on ratkaisevan tärkeää turvata humanitaaristen koordinaattoreiden riippumattomuus, puolueettomuus ja tasapuolisuus sekä tukea yhdenmukaisuutta UN80-aloitteen, Humanitarian Reset -aloitteen ja YK:n kehitysjärjestelmän uudistuksen välillä, jotta voidaan varmistaa tehokkuus ja YK:n toiminta yhtenä toimijana erityisesti konflikteissa ja epävakaisissa olosuhteissa. Aiomme yhteistyössä kumppanimaiden ja muiden avunantajien kanssa varmistaa, että kaikki osapuolet omaksuvat ”YK yhtenä toimijana” -lähestymistavan laajasti maatasolla.
25. EU on edelleen sitoutunut **kansainvälisen rahoitusrakenteen** vahvistamiseen, myös neljännessä kansainvälisessä kehitysrahoituskonferenssissa hyväksytyn päätösasiakirjan (Sevillan sitoumus) mukaisesti.

26. **Lisäksi on edelleen olennaisen tärkeää** jatkaa kumppanuuden vahvistamista YK:n kanssa **periaatteellisen, tarveperusteisen ja ihmiskeskeisen humanitaarisen toiminnan säilyttämiseksi.** EU tukee YK:n uudessa humanitaarisen avun sopimuksessa ehdotettuja toimia UN80-aloitteen puitteissa ja kannustaa YK:ta etenemään nopeasti niiden toteuttamisessa. Painotamme myös humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan muodostaman kokonaisuuden merkitystä. Panemme myös tyytyväisenä merkille maailmanlaajuisten toimitusketjujen integroimista koskevan YK:n sitoumuksen sekä pyrkimykset vauhdittaa dataa koskevia yhteisiä toimia humanitaarista dataa koskevan yhteistyön avulla.

27. EU tukee, edistää ja voimaannuttaa jatkossakin aktiivisesti monimuotoista ja riippumatonta **kansalaisyhteiskuntaa** ja ajaa sen edustajien merkityksellistä osallistumista monenvälisiin prosesseihin. EU kehottaa tehostamaan toimia koko YK-järjestelmässä kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kunnioittamiseksi, suojelemiseksi ja edistämiseksi, YK:n kanssa yhteistyötä tekeviin henkilöihin ja ryhmiin kohdistuvien pelottelu- ja kostotoimien ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi, vastuuvollisuuden varmistamiseksi sekä uhrien ja selviytyjien tehokkaan suojelun tarjoamiseksi. Heidän pääsynsä monenvälisille foorumeille on turvattava.

III Ennaltaehkäisyyn ja rauhan ylläpitämiseen perustuvien YK:n rauhan ja turvallisuuden rakenteiden vahvistaminen

28. Vastatakseen rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuviin kasvaviin ja moninaisiin uhkiin sekä YK:n peruskirjan ja kansainvälisen oikeuden laajamittaisiin loukkauksiin, kuten hyökkäyksiin sekä alueellisen koskemattomuuden ja valtioiden suvereniteetin loukkaamisiin, EU on edelleen sitoutunut **ehkäisemään konflikteja, turvaamaan oikeudenmukaista ja kestävää rauhaa** ja vakautta ja **palauttamaan ne kansainvälisen oikeuden pohjalta.**

29. EU tuomitsee edelleen Venäjän perusteettoman ja laittoman täysimittaisen hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan sekä sen siviiliväestöön ja kriittiseen infrastruktuuriin kohdistamat hyökkäykset ja tunnustaa Ukrainan luontaisen oikeuden puolustautua YK:n peruskirjan 51 artiklan mukaisesti. EU **tukee** edelleen vankkumatta **Ukrainan** suvereniteettia, itsenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta maan kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä ja jatkaa Ukrainan tukemista niin kauan kuin se on tarpeen, myös maan elpymisessä ja jälleenrakentamisessa. Samalla EU pyrkii varmistamaan täyden vastuuvollisuuden Venäjän hyökkäyssodasta johtuvista kansainvälisistä rikoksista ja ihmisoikeusloukkauksista ja -rikkomuksista, myös Ukrainaan kohdistuvaa hyökkäysrikosta käsittelevän erityistuomioistuimen ja Ukrainan kansainvälisen vaadekomission avulla. EU tukee YK:n yleiskokouksen päätöslauselmien mukaisesti pyrkimyksiä täydelliseen, välittömään ja ehdottomaan tulitaukoon sekä kattavaan, oikeudenmukaiseen ja kestäväan rauhaan YK:n peruskirjan ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti, on tyytyväinen meneillään oleviin diplomaattisiin ponnisteluihin sodan lopettamiseksi ja tukee edelleen Ukrainaa neuvotteluissa ja pyrkimyksissä varmistaa laittomasti karkotettujen tai siirrettyjen ukrainalaisten lasten paluu.
30. EU on tyytyväinen yhteisymmärryspöytäkirjaan ja sitä seuranneisiin Yhdysvaltojen ja Iranin välisiin neuvotteluihin, jotka tarjoavat tilaisuuden tavoitella alueellista vakautta. Korostamme, että on tärkeää saada aikaan kansainvälisen oikeuden, myös YK:n peruskirjan, kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden, mukainen pitkän aikavälin neuvotteluratkaisu kaikkiin ratkaisematta oleviin kysymyksiin. EU osallistuu edelleen tiiviissä yhteistyössä kumppaneiden kanssa diplomaattisiin ponnisteluihin ja on valmis tukemaan sopimuksen täytäntöönpanoa. Iranin ei saa koskaan antaa hankkia ydinasetta, ja sen on aloitettava uudelleen täysimääräinen yhteistyö Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) kanssa. EU kehottaa myös kunnioittamaan merenkulun vapautta ja merellistä turvallisuutta kansainvälisen oikeuden ja YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti. EU toistaa, että diplomatia on edelleen ainoa tie kohti kestävää rauhaa ja vakautta Lähi-idässä.

31. **Gazan ja Länsirannan, myös Itä-Jerusalem**in, tilanne on edelleen hyvin huolestuttava. EU vahvistaa sitoutumisensa kansainväliseen oikeuteen, myös kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen ja ihmisoikeuksia koskevaan kansainväliseen oikeuteen, YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2803 täytäntöönpanoon sekä kattavaan, oikeudenmukaiseen ja kestäväan rauhaan, joka perustuu kahden valtion ratkaisuun, jossa Israel ja Palestiina elävät rinnakkain rauhan vallitessa turvallisten ja tunnustettujen rajojen sisällä. EU jatkaa työtä Gazan konfliktin lopettamista koskevan kattavan suunnitelman täytäntöönpanemiseksi YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2803 mukaisesti, ja vaatii Hamasin ja muiden valtiosta riippumattomien aseistettujen ryhmien pysyvää aseistariisuntaa, Israelin joukkojen täydellistä vetäytymistä Gazasta ja kansainvälisten vakautusjoukkojen sijoittamista alueelle YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2803 mukaisesti. EU tuomitsee Israelia vastaan tehdyt terrori-iskut. Euroopan unioni tukee edelleen palestiinalaishallintoa, myös sen käynnissä olevassa uudistusohjelmassa, jotta se voi turvallisesti ottaa takaisin tosiasiallisen määräysvallan Gazassa. EU kehottaa Israelia noudattamaan kansainvälisen oikeuden ja myös kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan. EU vaatii edelleen humanitaarisen avun välitöntä ja esteetöntä toimitusta Gazaan kaikilta osin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Se muistuttaa, että oikeudellisesti sitovat Kansainvälisen tuomioistuimen määräykset on pantava kaikilta osin täytäntöön, ja panee merkille sen neuvoa-antavat lausunnot. EU ilmaisee huolensa Israelin parlamentin hyväksymästä kuolemanrangaistuslaista ja lain tosiasiallisesta syrjivästä luonteesta, kehottaa kumoamaan sen välittömästi ja lopettamaan toimet, jotka ovat haitallisia kahden valtion ratkaisun toteutuskelpoisuudelle, mukaan lukien siirtokuntien laajentaminen, siirtokuntien asukkaiden harjoittama väkivalta sekä uhkaukset, joilla edistetään pakkomuuttoa ja alueiden liittämistä. EU painottaa UNRWA:n ratkaisevan tärkeää roolia humanitaarisen hätäavun osalta ja Israelin rakentavan yhteistyön merkitystä YK:n ja sen virastojen kanssa.

32. EU kiinnittää jatkossakin jatkuvasti huomiota **konflikteihin sekä ihmisoikeusloukkauksiin ja rikkomuksiin eri puolilla maailmaa** ja korostaa konfliktien rauhanomaisen ratkaisemisen, siviilien, erityisesti naisten, lasten, vammaisten henkilöiden ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, suojelun sekä siviiliväestön selviytymisen kannalta välttämättömien hyödykkeiden, kansainvälisen oikeuden, myös kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden, kunnioittamisen, vastuuvollisuuden ja humanitaarisen toimintatilan säilyttämisen merkitystä. EU tukee jatkossakin konfliktien ehkäisyä, rauhanrakentamista, vakauttamista, valtiorakenteiden kehittämistä, demokratiaan siirtymistä ja humanitaarisia toimia sekä YK-johtoisia, kansainvälisiä ja alueellisia aloitteita, joilla pyritään edistämään rauhaa, turvallisuutta ja kestävä kehitystä. Erityistä huomiota kiinnitetään edelleen muun muassa Libanonin, Sudanin, Somalian, Syyrian, Libyan, Sahelin, Kongon demokraattisen tasavallan, Haitin, Afganistanin ja Myanmarin/Burman tilanteisiin.
33. EU on edelleen täysin sitoutunut vastaamaan maailmanlaajuisiin rauhaan ja turvallisuuteen liittyviin haasteisiin keskittyen konfliktinestoon, sovitteluun, rauhanrakentamiseen, kriisinhallintaan ja monenvälisyyden tukemiseen YK:n peruskirjan mukaisesti ja jatkaa tätä varten yhteistyötä YK:n kanssa **rauhaa ja turvallisuutta koskevan EU:n ja YK:n strategisen kumppanuuden ja sen yhteisten vuosien 2025–2028 painopisteiden** sekä äskettäin perustetun EU:n ja YK:n strategisen komitean mukaisesti.
34. Muistutamme vastuualueista **YK:n turvallisuusneuvoston osalta, jonka olisi edelleen oltava keskeinen ja välttämätön osa maailmanlaajuisista rauhan ja turvallisuuden rakennetta**. Vaikka annamme tunnustusta YK:n yleiskokouksen työlle kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden kannalta merkityksellisissä asioissa, korostamme tarvetta vahvistaa YK:n yleiskokouksen roolia ja sen panosta tällä alalla esimerkiksi turvallisuusneuvoston ja rauhanrakennuskomission kanssa tehtävän säännöllisemmän ja jäsennellymmän vuorovaikutuksen avulla tapahtuvan ennaltaehkäisyn, poliittisen mobilisoinnin ja normien asettamisen foorumina.

35. **YK:n rauhanoperaatiot** ovat edelleen kriittinen monenvälinen väline, jolla puututaan kansainväliseen rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuviin uhkiin. YK:n pääsihteerin antaman YK:n rauhanoperaatioiden kaikkien muotojen tulevaisuutta koskevan katsauksen yhteydessä EU kehottaa toimiin, joilla tuetaan, myös YK:n pääsihteerin kanssa välitystoimien avulla tehtävän vahvemman ja periaatteellisen yhteistyön kautta, rauhanturva- ja rauhanrakentamistoimia, suojellaan ihmishenkiä ja vältetään turvallisuustyhjiöitä katastrofialueilla ja siten varmistetaan realistiset ja paikan päällä vallitseviin olosuhteisiin mukautetut toimeksiannot. EU tuomitsee jyrkästi hyökkäykset rauhanturvaajia ja YK:n rauhanoperaatioiden tiloja vastaan. YK:n rauhanturvaajien turvallisuus on taattava, ja rauhanturvaajiin kohdistuvista hyökkäyksistä on edellytettävä vastuuvastuuta.
36. EU korostaa, että on ratkaisevan tärkeää saada **YK:n rauhanturvaoperaatioille** jatkuvaa poliittista tukea sekä riittävää, kestävä ja ennakoitavissa olevaa rahoitusta, joihin kuuluvat muun muassa rahoitusosuuksien täysimääräinen ja oikea-aikainen maksaminen ja alueellisen sitoutumisen tehostaminen. Tältä osin EU toistaa tukevansa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2719 täytäntöönpanoa. EU tukee YK:n turvallisuusneuvoston valtuuttamia operaatioita ja sitoutuu tehokkaaseen EU:n ja YK:n operaatioiden väliseen yhteistyöhön, jolla edistetään rauhanpyrkimyksiä, varmistetaan ihmisoikeuksien täysimääräinen noudattaminen ja luodaan synergioita. Tässä hengessä kaikkien valtioiden olisi noudatettava asianmukaisesti taloudellisia velvoitteitaan.

37. EU on lujasti päättänyt tehdä yhteistyötä YK:n kanssa **rauhan rakentamiseksi ja ylläpitämiseksi** muun muassa konfliktinestoa ja rauhanvälitystä koskevan EU:n ja YK:n strategisen vuoropuhelun avulla sekä osallistumalla aktiivisesti vuoden 2025 rauhanrakennusarkkitehtuuria koskevan kaksoispäätöslauselman tulosten täytäntöönpanoon. Se tukee pyrkimyksiä kehittää **konfliktinestoon** kansallinen, alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa, kuten kansallisissa ennaltaehkäisystrategioissa on esitetty. Se tukee YK:n **rauhanrakennuskomission** roolin, myös sen koko YK-järjestelmän kattavan neuvoa-antavan, koollekutsuvan ja yhdistävän roolin, ja työmenetelmien vahvistamista sekä sen sukupuolten tasa-arvostrategian sekä nuorisoa ja rauhanrakentamista koskevan strategisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa sekä **YK:n rauhanrakennusrahaston** riittävää, ennakoitavaa ja kestävää rahoitusta. EU tunnustaa, että turvallisuusalan tehokkaalla, vastuullisella ja osallistavalla uudistamisella ja hallinnolla on tärkeä rooli. EU vahvistaa, että nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa ja muuttuvassa turvallisuusympäristössä **naisia, rauhaa ja turvallisuutta** koskevan toimintaohjelman sitoumusten, myös konflikteihin liittyvää seksuaalista väkivaltaa koskevien sitoumusten, täysimääräinen täytäntöönpano on yhtä tärkeää kuin ennenkin. Se toistaa kehotuksensa vahvistaa naisten ja tyttöjen täysimääräistä, yhdenvertaista ja merkityksellistä osallistumista ja johtajuutta konfliktien ennaltaehkäisyssä ja ratkaisemisessa konfliktin kaikissa vaiheissa.
38. EU tekee yhteistyötä YK:n kanssa ilmastoon liittyvien turvallisuusriskien sisällyttämiseksi asiaankuuluviin politiikkoihin ja toimiin ja korostaa tarvetta käsitellä **ilmaston, rauhan ja turvallisuuden** välisiä yhteyksiä. Se edistää myös **nuorisoa, rauhaa ja turvallisuutta** koskevan **toimintaohjelman** sekä **lapsia aseellisissa selkkauksissa** koskevan **toimintaohjelman** täytäntöönpanoa.

39. On edelleen olennaisen tärkeää taata **humanitaarisen työn** toimintatila sekä mahdollistaa apua tarvitseville henkilöille humanitaarisen avun nopea, esteetön, turvallinen ja johdonmukainen perillepääsy ja helpottaa sitä muun muassa humanitaarista diplomatiaa tehostamalla ja takaamalla humanitaarisen henkilöstön suojele. EU korostaa, että kaikissa konflikteissa on noudatettava kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja varmistettava siviilien turvallisuus. EU vahvistaa edelleen humanitaarisen diplomatiansa tehokkuutta hyödyntämällä humanitaarisia, poliittisia, taloudellisia, turvallisuuteen liittyviä tai diplomaattisia välineitä ja on samalla edelleen sitoutunut noudattamaan humanitaarisia periaatteita eli puolueettomuutta, neutraaliutta, riippumattomuutta ja humanisuutta sekä kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta. EU on tyytyväinen Punaisen Ristin kansainvälisen komitean maailmanlaajuiseen aloitteeseen vahvistaa poliittista sitoutumista kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen ja kannustaa kaikkia jäsenvaltioita liittymään aloitteeseen ja osallistumaan siihen aktiivisesti, jotta voidaan varmistaa laaja poliittinen tuki sen tuloksille.
40. EU vahvistaa horjumattoman sitoutumisensa kansainväliseen oikeuteen, myös merioikeuteen ja **merenkulun vapauteen** tukien niitä erilaisten merellistä turvallisuutta vahvistavien välineiden, kuten YTPP-operaatioiden ja esimerkiksi **ASPIDES-, Atalanta- ja IRINI-operaatioiden**, kautta. YK:n merioikeusyleissopimus (UNCLOS) on edelleen valtameriä ja meriä koskevan oikeusjärjestyksen kulmakivi.
41. Turvallisuushkien lisääntyessä EU tukee kansainvälistä yhteistyötä, jotta torjutaan tehokkaasti **kansainvälistä järjestäytynyttä rikollisuutta** sen kaikissa muodoissa, mukaan lukien huumekauppa, korruptio, ihmiskauppa, muuttajien salakuljetus ja ampuma-aseiden laiton kauppa, ympäristörikokset sekä terrorismi ja väkivaltaiset ääriliikkeet, ja asettaa uhrien oikeudet etusijalle.

42. Vastauksena turvallisuushkien kasvavaan kirjoon EU pyrkii torjumaan muita **hybriditoiminnasta, kyberhyökkäyksistä sekä uusista ja kehitteillä olevista teknologioista** johtuvia uhkia muun muassa tekemällä YK:n kanssa yhteistyötä disinformaatioon liittyvän häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi ja oikeusvaltioperiaatteen ja kansainvälisen oikeuden, myös ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden, kunnioittamisen edistämiseksi. **Tiedon eheys on globaali julkishyödyke**, jota olisi suojeltava. Sen turvaaminen useita sidosryhmiä kattavalla sekä osallistavalla globaalilla digitaalisella hallinnolla, jolla edistetään sananvapautta ja oikeutta saada merkityksellistä, luotettavaa ja täsmällistä tietoa, edellyttää maailmanlaajuisia toimia, mukaan lukien toimet ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän torjumiseksi. EU osallistuu edelleen rakentavalla, avoimella ja osallistavalla tavalla monenvälisiin kehyksiin, kuten tieto- ja viestintätekniikan turvallisuutta koskevaan YK:n maailmanlaajuiseen mekanismiin, jotta edistetään valtion vastuullista käyttäytymistä kybertoimintaympäristössä ja parannetaan kansainvälistä turvallisuutta.
43. EU on edelleen lujasti sitoutunut puolustamaan ja vahvistamaan maailmanlaajuisia asesulku-, aseistariisunta- ja asevalvontarakennetta, jonka ytimessä on YK. Sen vuoksi se aikoo jatkossakin vahvistaa yhteistyötä YK:n kanssa aseiden ja ampuvatarvikkeiden inhimillisten kustannusten vähentämiseksi. EU on edelleen sitoutunut edistämään ydinsulkusopimuksen yleismaailmallisuutta ja täysimääräistä täytäntöönpanoa maailmanlaajuisen asesulkujärjestelmän kulmakivenä, ydinaseisunnan keskeisenä perustana ja tärkeänä tekijänä ydinenergiasovellusten kehittämisessä rauhanomaisiin tarkoituksiin. Se vaatii edelleen saattamaan voimaan täydellisen ydinkoekieltosopimuksen (CTBT) ja aloittamaan välittömästi ja saamaan nopeasti päätökseen neuvottelut ydinaseisiin soveltuvan halkeamiskelpoisen materiaalin tuotantokieltola koskevasta sopimuksesta sekä tukee IAEA:n työtä. EU tukee Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) työtä. IAEA on edelleen maailmanlaajuisen asesulkutoimien keskeinen tukipilari. EU **vastaa** joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien **leviämisen jatkuvaan uhkaan** ja on edelleen huolissaan kasvavista ydinaseiden ja maaliinsaattamisjärjestelmien varastoista erityisesti Venäjällä ja Kiinassa, uusien asejärjestelmien kehittämisestä ja Venäjän uhkailusta ydinaseilla. EU aikoo myös edelleen edistää ja vahvistaa monenvälisiä välineitä, joilla torjutaan kemiallisten ja biologisten aseiden kehittämistä, tuotantoa, hankkimista, varastointia, siirtoa ja käyttöä.

44. EU tukee avoimuutta, luottamusta lisääviä toimia ja tehokasta valvontaa tavanomaisten aseiden laittomien siirtojen ja epävakauttavan keskittymisen torjumiseksi painottaen pienaseiden ja kevyiden aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen estämistä ja kannattaa sitä, että sopimusvaltiot panevat täytäntöön rypäleammuksia koskevan yleissopimuksen ja jalkaväkimiinat kieltävän yleissopimuksen toimintasuunnitelmat. EU kannattaa YK:n aseidenriisuntajärjestelmän nykyaikaistamista ja vahvistamista, mukaan lukien YK:n aseidenriisuntakomission ja aseidenriisuntakonferenssin elvyttäminen, jotta voidaan puuttua nykyisiin uhkiin. Ennen marraskuussa 2026 pidettävää eräitä tavanomaisia aseita koskevan yleissopimuksen (CCW-sopimus) tarkistuskonferenssia EU pyrkii aloittamaan neuvottelut tappavia autonomisia asejärjestelmiä koskevasta välineestä rajoittamatta sen luonnetta ja muita mahdollisia toimenpiteitä CCW-sopimuksen puitteissa. EU myös edistää sotilasalalla tekoälyn vastuullista käyttöä ja luottamusta lisääviä toimia sen käytössä.
45. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet turvallisen, varman, vakaan ja kestävän avaruussympäristön säilyttämiseen. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat vuoden 1967 ulkoavaruussopimuksen maailmanlaajuisia soveltamista ja täysimääräistä noudattamista sekä edistävät nykyisiä ja tulevia sukupolvia varten **ulkoavaruuden** rauhanomaista käyttöä tasapuoliselta ja kaikkia osapuolia tyydyttävältä pohjalta. EU ja sen jäsenvaltiot ovat edelleen sitoutuneet estämään kaikilta osin kilpavarustelun ulkoavaruudessa. EU tukee neljännen ulkoavaruuden tutkimista ja rauhanomaista käyttöä koskevan YK-konferenssin (UNISPACE IV) järjestämistä Wienissä vuonna 2027.

IV Edistetään vaurautta ja kestävä kehitystä vuoteen 2030 mennessä ja sen jälkeen

46. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat täysin **nopeutettuja toimia Agenda 2030:n** ja kestävä kehityksen tavoitteiden **toteuttamiseksi** kokonaisuudessaan vuoteen 2030 mennessä ja sen jälkeen kattavalla ja osallistavalla tavalla sekä tulevaisuussopimuksen mukaisesti. Kestävä kehityksen tavoitteiden rahoitusvajeen korjaamiseksi on edelleen olennaisen tärkeää panna täytäntöön vuoden 2025 Sevillan sitoumus, joka hyväksyttiin kesäkuussa 2025 neljännessä kansainvälisessä kehitysrahoituskonferenssissa vuoden 2015 Addis Abeban toimintaohjelman pohjalta. EU tunnustaa kestävä kehityksen tavoitteiden yleismaailmallisen, yhdenmisen ja jakamattoman luonteen sekä kestävä kehityksen tavoitteiden lokalisoinnin merkityksen. EU toteaa, että on tärkeää puuttua moniulotteisiin haavoittuvuuksiin ja eriarvoisuuksiin, ja on valmis harkitsemaan bruttokansantuotetta pidemmälle menevälle edistymiselle täydentävien toimenpiteiden käyttöä nykyisten politiikkojen ja käytäntöjen täydentämiseksi. EU jatkaa ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan soveltamista kestävä kehitykseen muun muassa muutosvoimaisilla lähestymistavoilla, joilla puututaan köyhyyden ja eriarvoisuuden perimmäisiin syihin, ja toistaa, että syrjimättömyys, osallistaminen ja kaikkien ihmisoikeuksien täysimääräinen toteutuminen ovat Agenda 2030:n peruseriaatteita ja sen sitoumuksen mukaisia, että ketään ei jätetä jälkeen. EU edistää edelleen sukupuoliresponsiivisia ja osallistavia rahoitusmalleja. EU korostaa yhteistyössään osallistavia kehitysmalleja, joilla lisätään paikallisyhteisöjen vaikutusmahdollisuuksia ja varmistetaan, että kasvun hyödyt jakautuvat tasapuolisesti. EU edistää narratiivia, jossa korostetaan humanitaaristen, rauhan- ja kehityspyrkimysten sekä ihmisoikeuksien välisiä yhteyksiä, ja sen olisi vastustettava siiloutuneita lähestymistapoja kehitykseen.
47. EU ja sen jäsenvaltiot, jotka ovat maailman suurin **julkisen kehitysavun (ODA)** antaja ja joiden osuus kaikesta julkisesta kehitysavusta kasvoi lähes 50 prosenttiin vuonna 2025, korostavat keskeistä rooliaan Agenda 2030:n täytäntöönpanon rahoittamisessa.

48. EU ja sen jäsenvaltiot kehottavat kehittämään innovatiivisia mekanismeja, joilla autetaan kuromaan umpeen maailmanlaajuista investointivajetta ja edistetään Agenda 2030 -toimintaohjelman rahoitusta. Tähän sisältyvät julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet ja tiivis yhteistyö yksityisen sektorin kanssa kestävän kehityksen tavoitteiden tukemiseksi. Tämä vastaa Global Gateway -strategian tavoitetta vauhdittaa yksityisen sektorin investointeja ja edistää tasavertaisia ja molempia osapuolia hyödyttäviä kumppanuuksia erityisesti kansainvälisten rahoituslaitosten ja kansainvälisten kehityspankkien kanssa. **Global Gateway** -strategian kaltaisten aloitteiden avulla EU edistää kestävästä kehitystä. Global Gateway -strategian avulla EU voi myös vastata johdonmukaisemmin maailmanlaajuisiin haasteisiin tekemällä muutosvoimaisia investointeja kestäväan, häiriönsietokykyiseen ja laadukkaaseen infrastruktuuriin Team Europe -lähestymistavan ja EU:n ja kumppanimaiden yhteisten etujen mukaisesti. Global Gateway -strategian tavoitteena on luoda älykkäitä, puhtaita ja turvallisia yhteyksiä digitaalitalouden, ilmaston ja energian sekä liikenteen aloilla ja vahvistaa terveydenhuolto-, koulutus- ja tutkimusjärjestelmiä kaikkialla maailmassa yhteisiin prioriteetteihin perustuvan kattavan kokonaisvaltaisen lähestymistavan avulla. Yksityisten investointien liikkeelle saamiseen tähtäävien toimien olisi edelleen oltava yhdenmukaisia kansallisesti määriteltyjen kestävän kehityksen painopisteiden kanssa, ja niillä olisi edistettävä eriarvoisuuden vähentämistä ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamista.
49. EU on sitoutunut edistämään pieniä kehittyviä saarivaltioita koskevan Antiguan ja Barbudan toimintaohjelman (ABAS) sekä kehittyviä sisämaavaltioita koskevan Awazan toimintaohjelman täysimääräistä, oikea-aikaista ja tehokasta täytäntöönpanoa vahvistettujen kumppanuuksien avulla ja kehottaa sisällyttämään ABAS/Awaza-ohjelman täytäntöönpanon YK:n eri elinten strategiaan suunnitelmiin ja työsuunnitelmiin niiden toimeksiantojen mukaisesti. EU osallistuu aktiivisesti vähiten kehittyneitä maita koskevan vuosille 2022–2031 laaditun Dohan toimintaohjelman väliarviointiin.

50. EU on vahvasti sitoutunut edistämään yleismaailmallista, saavutettavaa, osallistavaa ja merkityksellistä **digitalisaatiota maailmanlaajuisesti** ihmiskeskeisen ja ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan pohjalta. Se varmistaa sekä YK:n digitaalisopimuksen että WSIS+20:n uudelleentarkastelun päätösasiakirjan oikea-aikaisen ja kunnianhimoisen täytäntöönpanon pyrkien kuromaan umpeen kaikki digitaaliset kuilut tehokkaan monenvälisen järjestelmän avulla. Olemme tekoälyä käsittelevän riippumattoman kansainvälisen tiedepaneelin ja tekoälyn hallinnointia koskevan maailmanlaajuisen vuoropuhelun vankkumattomia tukijoita, koska ne voivat edistää laaja-alaisia monen sidosryhmän välisiä maailmanlaajuisia keskusteluja tekoälystä ja tekoälyn hallinnoinnista. On olennaisen tärkeää taata paneelin riippumattomuus ja tekoälyn hallinnointia koskevan maailmanlaajuisen vuoropuhelun useita sidosryhmiä koskeva luonne, jotta voidaan varmistaa mahdollisimman suuri vaikutus.
51. Keskeisessä asemassa on edelleen **maailmanlaajuisen ruoka- ja ravitsemusturvan** edistäminen kestäväillä ja häiriönsietokykyisillä elintarvikejärjestelmillä, joilla varmistetaan ravitseva ja kohtuuhintainen ruoka kaikille. Maailmanlaajuisen elintarvikejärjestelmään kohdistuu merkittäviä haasteita, kuten konfliktit, ilmastonmuutos, biodiversiteetin köyhtyminen ja ympäristön tilan heikkeneminen. EU edistää ennaltaehkäisyssä ja reagoinnissa monialaista ja useita sidosryhmiä kattavaa strategiaa, johon sisältyy yhdenmukainen lähestymistapa, joka perustuu vahvaan yhteistyöhön kumppaneiden kanssa sekä avoimeen, ennakoitavaan, läpinäkyvään ja oikeudenmukaiseen kauppaan WTO:n sääntöjen mukaisesti ja humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan muodostamiin puitteisiin perustuvaan lähestymistapaan. EU ja sen jäsenvaltiot vahvistavat tukevansa lujasti YK:n Euroopan talouskomission (UNECE) työtä alueellisen yhteistyön, kestävän kehityksen ja sääntöihin perustuvan taloudellisen yhdentymisen edistämiseksi, myös sen oikeudellisten välineiden ja normien avulla.

52. EU on edelleen luotettava, ennakoitava ja sitoutunut **globaalin terveyden** kumppani, joka tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa kansallisella, alueellisella ja monenvälisellä tasolla vahvistaakseen kollektiivista terveysresilienssiä ja edistääkseen yleistä sairausvakuutusturvaa, jotta voidaan varmistaa keskeisten terveyspalvelujen tasapuolinen saatavuus. EU tukee terveydenhuoltojärjestelmien vahvistamisesta ja kriisien koordinoinnista saamiensa kokemusten pohjalta siirtymistä omavastuullisuuteen terveysalalla, mikä lujittaa maiden omavastuullisuutta, vahvistaa ennaltaehkäisy-, valmius- ja reagointivalmiuksia sekä luo yhteenliitetympiä ja koordinoitumpia alueellisia ja maailmanlaajuisia terveysverkostoja, joiden keskiössä on WHO, välttämällä samalla päällekkäisyyksiä ja hajanaisuutta. EU tukee WHO:n isännöimää prosessia maailmanlaajuisen terveysturvavarojen uudistamiseksi ja jatkaa samaan aikaan työtä hyötyjenjakoa koskevan mekanismin (PABS) liitettä koskevien neuvottelujen saattamiseksi päätökseen seuraavaan Maailman terveyskokoukseen mennessä, mikä puolestaan mahdollistaa pandemiasopimuksen avaamisen allekirjoittamista ja ratifiointia varten.
53. **Sosiaalisen kehityksen** ja köyhyyden poistamisen osalta EU on sitoutunut panemaan täytäntöön sosiaalisen kehityksen huippukokouksessa marraskuussa 2025 hyväksytyn Dohan julistuksen. Tämä Sevillan sitoumuksen tukema poliittinen julistus voi muodostaa perustan uudistetulle maailmanlaajuiselle yhteiskuntasopimukselle, joka perustuu solidaarisuuteen, kansainväliseen yhteistyöhön sekä ihmisoikeuksiin ja työtekijöiden oikeuksiin. EU tukee sosiaalisen oikeudenmukaisuuden maailmanlaajuisesta koalitiosta, jotta varmistetaan tehokkaat jatkotoimet ja tehdään yhteistyötä työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa sen neljän pilarin toteuttamiseksi. EU vahvistaa osallistavan sosiaalipolitiikan, yleisten sosiaalisen suojelun järjestelmien ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen tehtävien investointien merkityksen kestävässä kehityksessä, köyhyyden poistamisen ja eriarvoisuuden vähentämisen keskeisinä vetureina. Tältä osin EU tukee tehostettuja investointeja sosiaaliseen suojeluun ja sosiaalipalveluihin, mukaan lukien pyrkimykset saavuttaa asteittain kansainvälisesti sovitut sosiaalisen kehityksen tavoitteet.

54. **Ilmastonmuutoksen**, biodiversiteetin köyhtymisen ja saastumisen aiheuttama **planetaarinen**

kolmoiskriisi on maailmanlaajuinen uhka ihmiskunnalle ja edellyttää globaaleja toimia. EU on lujasti sitoutunut monenvälisiin ympäristösopimuksiin, mukaan lukien YK:n ilmastonmuutoksen puitesopimus, Pariisin sopimus, biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus, Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuinen luonnon monimuotoisuuskehys, kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030 -ohjelma sekä YK:n yleissopimus aavikoitumisen estämiseksi, ja kehottaa kaikkia kumppaneita tekemään samoin. Tässä yhteydessä EU jatkaa myös kaikkien asiaankuuluvien valtiosta riippumattomien sidosryhmien, kuten paikallisyhteisöjen, naisten, alkuperäiskansojen ja ympäristöalan ihmisoikeuksien puolustajien, tukemista sekä yhteistyötä niiden kanssa.

55. EU toistaa, että on tärkeää jakaa käsitys siitä, että **ilmastonmuutos ja ympäristön tilan**

heikkeneminen, mukaan lukien saastuminen ja biodiversiteetin köyhtyminen, ovat eksistentiaalinen uhka, joka pahentaa turvallisuushuolia lisäämällä epävakautta ja konflikteja, ruokkii järjestäytyntä rikollisuutta, myös ympäristörikoksia, ja vaikuttaa erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien kansanterveyteen, ruokaturvaan ja vesiturvallisuuteen. Turvallisuuden käsitteleminen ympäristön, ilmaston, veden sekä valtamerten, biodiversiteetin ja ilmaston yhteyksien puitteissa on edelleen olennaisen tärkeää. EU osallistuu aktiivisesti keskusteluihin, joilla edistetään puhdasta, terveellistä ja kestävää ympäristöä koskevaa ihmisoikeutta. Maailman ilmaston suojelusta nykyisille ja tuleville sukupolville annetun yleiskokouksen päätöslauselman 43/53 mukaisesti EU pitää erittäin tärkeänä ensimmäistä merenpinnan nousua koskevaa yleiskokouksen julistusta.

56. EU korostaa, että on tärkeää edistää maailmanlaajuisia ilmastotoimia panemalla tehokkaasti täytäntöön **ilmastonmuutosta koskeva YK:n puitesopimus (UNFCCC) ja Pariisin sopimus, jotta 1,5 asteen tavoite voidaan saavuttaa**. Tältä osin EU panee huolestuneena merkille, että useat Pariisin sopimuksen osapuolet eivät ole vielä toimittaneet uutta kansallisesti määriteltyä panosta, ja kannustaa niitä tekemään sen kiireellisesti. Monenvälisessä ilmastoprosessissa olisi otettava huomioon kaikkien osapuolten ja sidosryhmien, myös tulevien sukupolvien ja ilmastomuutoksen haitallisille vaikutuksille alttiimpien, näkemykset ja edut. Tieteellinen eheys, avoimuus ja luotettava data ovat olennaisen tärkeitä, jotta tuetaan luotettavia ja tehokkaita ilmastotoimia ja varautumista, ja ilmastotieteen politisoitumista olisi vältettävä. EU on sitoutunut saavuttamaan ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tuloksissa esitetyn sovitun tavoitteen. EU edistää erityisesti niiden maailmanlaajuisen tavoitteiden täytäntöönpanoa, jotka koskevat metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen pysäyttämistä ja suunnan kääntämistä vuoteen 2030 mennessä, uusiutuvan energian kolminkertaistamista ja energiatehokkuuden parannusten kaksinkertaistamista vuoteen 2030 mennessä, päästöttömien ja vähäpäästöisten teknologioiden vauhdittamista sekä siirtymistä pois fossiilisista polttoaineista energiajärjestelmissä nettonollapäästötason saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä. EU tukee metsiä ja fossiilisista polttoaineista pois siirtymistä koskevien luotettavien ja osallistavien etenemissuunnitelmien valmistelemiseksi COP31-kokoukseen mennessä. Tässä yhteydessä EU korostaa puhtaan siirtymän merkitystä, myös sen roolia energiamarkkinoiden häiriöille altistumisen vähentämisessä.

57. **Ilmastonmuutos, biodiversiteetin köyhtyminen ja saastuminen** sekä maaperän, veden ja valtamerten tilan heikkeneminen liittyvät toisiinsa. EU on sitoutunut käsittelemään niitä kestävä kehityksen tavoitteiden ja yhteinen terveys -lähestymistavan mukaisesti. EU tukee kemikaaleja koskevaa maailmanlaajuisia kehystä ja pyrkii välttämään viivytyksiä **muovisaasteen lopettamista koskevasta kansainvälisestä oikeudellisesti sitovasta välineestä** käytävien neuvottelujen päätökseen saattamisessa. **Väline kattaa muovien koko elinkaaren**. Vuosi Nizzan valtameriä koskevan toimintasuunnitelman (Nice Ocean Action Plan) hyväksymisen jälkeen EU korostaa, että on tärkeää vahvistaa kansainvälistä **valtamerten hallinnointia** ja kannustaa ratifioimaan ja panemaan tehokkaasti täytäntöön YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisen, merten biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestävä käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskevan sopimuksen.

58. **Vesiresilienssi** ja veden vakaa maailmanlaajuinen kiertokulku ovat ratkaisevan tärkeitä kestävä kehityksen, ihmisoikeuksien toteutumisen sekä rauhan ja turvallisuuden kannalta. EU vahvistaa, että turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevat ihmisoikeudet ovat olennaisen tärkeitä ihmisarvon, terveyden, kestävä kehityksen ja kaikkien ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta. EU varmistaa jatkossakin, että vettä, sanitaatiota ja hygieniaa käsitellään asianmukaisesti keskeisissä monenvälisissä prosesseissa ja asiaankuuluvissa sopimuksissa. EU kannattaa YK:n vuoden 2023 vesikonferenssin kunnianhimoisia jatkotoimia, mukaan lukien Water Action Agenda -toimintasuunnitelman ja YK:n vesi- ja sanitaatiostrategian täytäntöönpano, ja korostaa YK:n vesiasioiden erityislähtetilään merkitystä edistymisen nopeuttamisessa. EU on tyytyväinen myös Water Forward -aloitteeseen ja pyrkii toimintakeskeiseen, osallistavaan ja monialaiseen YK:n vesikonferenssiin vuosina 2026 ja 2028 sekä sen jälkeen. EU kehottaa tehostamaan vesihallintoa ja käynnistämään vettä käsittelevän säännöllisen hallitustenvälisen prosessin YK:ssa ja kannustaa panemaan täytäntöön YK:n vesi- ja sanitaatiostrategian ja käsittelemään vettä monialaisena kysymyksenä UN80-aloitteessa sekä vahvistamaan globaalia vesialan toimintaohjelmaa vuoden 2030 jälkeisellä kaudella. EU tukee edelleen liittymistä yleissopimukseen maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä (rajavesistösopimus).